

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 8. 3. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu č.: AO-RPMS/2023/00185

Predmet podnetu: Príspevok na platforme Instagram

Subjekt: Meta Platforms Ireland Limited

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 151 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu evidovaný pod č. AO-RPMS/2023/00185 a uznala podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu podľa § 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu týkajúceho sa nelegálneho obsahu výsledok preverenia podnetu.

T: 20. 3. 2023

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 8. 3. 2023

Podnet na preverenie č.:	AO-RPMS/2023/00185 zaevidovaný dňa 23. 1. 2023
Podávateľ:	fyzická osoba
Predmet podnetu:	Reklama na platforme Instagram
Dátum poskytnutia obsahu:	12. 12. 2022
Služba:	Instagram
Subjekt:	META PLATFORMS IRELAND LIMITED

Dátum: 1. 3. 2023

OBSAH PODNETU:

Odôvodnenie podnetu: „Dobrý deň, Z dôvodu vecnej príslušnosti v zmysle zákona č. 264/2022 Z.z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) Vám v prílohe (viď. nižšie) zasielame na prešetrenie podnet pre porušenie zákona č. 147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o reklame). Liek Dysport 500 U je liek viazaný na lekársky predpis, pričom v zmysle zákona o reklame podľa § 8 ods. 4 je reklama liekov, ktorých výdaj je viazaný na lekársky predpis zakázaný- (reklama lieku na INSTAGRAM).“

Popis nahlásenia obsahu platforme: *neuvedené*

URL adresa namietaného obsahu: <https://www.instagram.com/p/CmFQ3D-LQBd/>

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 71 Mediálna komerčná komunikácia

(1)

Mediálna komerčná komunikácia je zvuková, obrazová alebo audiovizuálna informácia, ktorá priamo alebo nepriamo propaguje tovar, služby alebo dobrú povesť osoby vykonávajúcej hospodársku činnosť a

a) je poskytovaná ako súčasť programu alebo videa vytvoreného užívateľom alebo sprevádza program alebo video vytvorené užívateľom za odplatu alebo za podobnú protihodnotu alebo na účely vlastnej propagácie alebo

b) je reklamnou programovou službou.

(2)

Mediálna komerčná komunikácia zahŕňa najmä

a) reklamný oznam,

b) telenákup,

c) sponzorovanie,

d) umiestňovanie produktov,

e) reklamnú programovú službu a

f) reklamnú reláciu.

§ 150 ods. 13: *Ak sa preverení zistilo, že podnet na preverenie neobsahuje skutočnosti nasvedčujúce tomu, že mohlo dôjsť k porušeniu tohto zákona, regulátor označí podnet na preverenie za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa podnetu na preverenie.*

§ 151 ods. 2.: *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý*

a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,

b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,

- c) schvaľuje konanie, ktoré napľňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo*
- d) napľňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.*

§ 152 ods. 6.: *Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.*

Zákon č. 147/2001 Z. z. Zákon o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

§ 2 Vymedzenie základných pojmov

(1)

Podľa tohto zákona

- a) reklama je predvedenie, prezentácia alebo iné oznámenie v každej podobe súvisiace s obchodnou, podnikateľskou alebo inou zárobkovou činnosťou^{1b)} s cieľom uplatniť produkty na trhu, ak osobitný predpis neustanovuje inak,^{1c)}*
- b) produkt je tovar, služby, nehnuteľnosti, obchodné meno,²⁾ ochranná známka,³⁾ označenie pôvodu výrobkov⁴⁾ a iné práva a záväzky súvisiace s podnikaním,*
- c) šíriteľ reklamy je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá reklamu šíri,*
- d) tabakový výrobok je výrobok určený na fajčenie, šnupanie, cmúľanie alebo žuvanie, ak je čo len čiastočne vyrobený z tabaku,*
- e) sponzorstvo tabakového výrobku je finančný alebo vecný príspevok alebo iné plnenie pre fyzickú osobu alebo právnickú osobu, na podujatie alebo činnosť, ktorého účelom alebo vedľajším výsledkom je reklama tabakového výrobku; sponzorstvom tabakového výrobku nie je plnenie, ktoré je poskytnuté ako odplata za tovar alebo službu,*
- f) objednávateľom reklamy je ten, kto si objedná u šíriteľa reklamy šírenie reklamy.*

(2)

Reklamou nie je

- a) označenie sídla právnickej osoby, trvalého pobytu fyzickej osoby, označenie prevádzkarne alebo organizačnej zložky právnickej osoby alebo fyzickej osoby obchodným menom, ako aj označenie budov, pozemkov a iných nehnuteľných vecí alebo hnuteľných vecí vo vlastníctve alebo v nájme týchto osôb,*
- b) označenie listov a obálok obchodným menom alebo ochrannou známkou,*
- c) označenie produktov alebo ich obalov údajmi, ktoré sa musia na nich uvádzať podľa osobitného predpisu,⁵⁾*
- d) zverejnenie výročnej správy o hospodárení, účtovnej závierky, auditu podniku alebo iných informácií o podniku, ak povinnosť ich zverejnenia vyplýva z osobitného predpisu.⁶⁾*

§ 10 Dozor

(1)

Dozor nad dodržiavaním tohto zákona vykonávajú

a) orgány úradnej kontroly potravín nad reklamou potravín podľa pôsobnosti vymedzenej v osobitnom predpise,²⁰⁾

b) Štátny ústav pre kontrolu liečiv²¹⁾ nad reklamou liekov,

c) Ústav kontroly veterinárnych liečiv²¹⁾ nad reklamou veterinárnych liekov,^{1c)}

d) Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a regionálne úrady verejného zdravotníctva^{21a)} nad reklamou kozmetických výrobkov, potravín na osobitné výživové účely vrátane dojčenských prípravkov a následných doplnkových prípravkov, výživových doplnkov a spotrebiteľsky balených minerálnych, pramenitých a pitných vôd,

e) Národná banka Slovenska nad reklamou finančných služieb pre finančných spotrebiteľov,^{21b)} pričom postupuje podľa osobitného predpisu,¹⁾

f) Slovenská obchodná inšpekcia nad reklamou tabakových výrobkov a reklamou, nad ktorou podľa vecnej príslušnosti nevykonávajú dozor orgány uvedené v písmenách a) až e).

(2)

Pri výkone dozoru nad dodržiavaním tohto zákona sa primerane uplatňuje mechanizmus samoregulácie podľa osobitného predpisu,²²⁾ ak sa reklama šíri prostredníctvom publikácie alebo agentúrneho servisu.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namieta, obsah zverejneného príspevku na súkromnom profile na platforme Facebook (<https://www.instagram.com/>, subjekt: **META PLATFORMS IRELAND LIMITED, 4 Grand Canal Square, Dublin 2, D02 X525, Ireland**)

Podávateľ uvádza, že predmetný príspevok podľa jeho názoru predstavujú mediálnu komerčnú komunikáciu na liečivá, ktoré sú viazané na lekársky predpis.

Podávateľ namieta príspevok na profile „dermacenter_official“ uverejnený na službe Instagram. V podaní absentoval priamy link na predmetný obsah, na základe poskytnutých indikátorov sa ho však podarilo dohľadať (<https://www.instagram.com/p/CmFQ3D-LQBd/>).

Na obrázku sa nachádza žena, ktorá drží liek Dysport 500 U. V popise k snímke sa píše: „170€ za ZVÄČŠENIE PIER kyselinou hyaluronovou /pôvodná cena 310€/ a 20% ZĽAVA na aplikáciu BOTULOTOXÍNU. Len pre Vás sme do zľavy dali 2 najobľúbenejšie ošetrenia pred VIANOCAMI. Okúzlite aj Vy všetkých pod stromčekom. Už žiadne mračenie a prirodzene pekné a väčšie pery.“ K popisu sú priložené tri telefónne čísla, na ktorých je možné objednať sa na túto procedúru.

Podávateľ v podaní uvádza, že „liek Dysport 500 U je viazaný na lekársky predpis“, pričom udáva, že „v zmysle zákona o reklame podľa § 8 ods. 4 je reklama liekov, ktorých výdaj je viazaný na lekársky predpis zakázaný“.

Namietaný príspevok inzeruje procedúru na zväčšenie pier. Na základe faktu, že žena na obrázku drží liek Dysport 500 U, môže byť používateľovi platformy Instagram komunikovaná

obrazová informácia o danom liečive. Kancelária však nevie určiť, či ponúkaná procedúra v sebe zahŕňa podanie alebo predaj lieku na obrázku.

Pri posudzovaní namietaného komunikátu sme sa vzhľadom na jeho obsah v prvom rade zamerali na to, či ide o mediálnu komerčnú komunikáciu v zmysle § 71 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Podľa ustanovenia § 71 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

- *mediálna komerčná komunikácia je zvuková, obrazová alebo audiovizuálna informácia, ktorá priamo alebo nepriamo propaguje tovar, služby alebo dobrú povesť osoby vykonávajúcej hospodársku činnosť* – v prípade namietaného komunikátu išlo o audiovizuálnu informáciu, ktorá priamo propagovala tovar (liek Dysport), služby alebo dobrú povesť osoby vykonávajúcej hospodársku činnosť (firma Ipsen Pharma),

- *a je poskytovaná ako súčasť programu alebo videa vytvoreného užívateľom alebo sprevádza program alebo video vytvorené užívateľom* – komunikát nebol súčasťou programu alebo videa vytvoreného užívateľom ani nesprevádzal program alebo video vytvorené užívateľom,

- *za odplatu alebo za podobnú protihodnotu alebo na účely vlastnej propagácie* – komunikát bol podľa nášho názoru poskytovaný za účelom propagácie,

- *alebo je reklamnou programovou službou* – Kancelária sa domnieva, že komunikát nie je reklamnou programovou službou, pretože nie je poskytovaná ako zámerné časové usporiadanie programov a iných zložiek tejto služby.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že komunikát nespĺňa všetky podmienky mediálnej komerčnej komunikácie, preto sa Kancelária jeho obsahom v zmysle dodržiavania ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách týkajúcich sa mediálnej komerčnej komunikácie ďalej nezaoberala. Podľa názoru Kancelárie tak možno skonštatovať, že komunikát nie je v rozpore so zákonom č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Kedže komunikát obsahoval prvky propagácie a reklamy, pozrela sa Kancelária na znenie ustanovení zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame. Ten definuje reklamu v § 2 ods. 1 písm. a):

- *reklama je predvedenie, prezentácia alebo iné oznámenie v každej podobe* – komunikát bol oznámením v audiovizuálnej podobe,

- *súvisiace s obchodnou, podnikateľskou alebo inou zárobkovou činnosťou* – Kancelária sa domnieva, že komunikát súvisel s činnosťou výrobcu alebo predajcu lieku,

- *s cieľom uplatniť produkty na trhu, ak osobitný predpis neustanovuje inak* – cieľom komunikátu bolo uplatniť produkt na trhu.

Kancelária sa domieva, že komunikát **by mohol spĺňať podmienky definície reklamy podľa zákona č. 147/2001 Z. z.**

Podľa § 10 zákona č. 147/2001 Z. z. však Rada pre mediálne služby nie je orgánom, ktorý vykonáva dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z. z., preto ani nemá kompetencie posudzovať súlad obsahu reklamy s príslušnými ustanoveniami citovaného zákona.

Pri posudzovaní možného výskytu nelegálneho obsahu vychádza Rada z citovaných ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom definícia pojmu „nelegálny obsah“ je odvodená z definícií detskej pornografie, extrémistického materiálu, a ďalších ustanovení

zákona č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon), ktoré vymedzujú znaky vyššie uvedených trestných činov.

Z uvedeného vyplýva, že Rada pre mediálne služby je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona o mediálnych službách, v jej kompetenciách však nie je posudzovať kontroverzné, šokujúce či hanlivé tvrdenia a obsahy, ak zároveň nenapĺňajú definíciu nelegálneho obsahu – t.j. ak nenapĺňajú znaky detskej pornografie, extrémistického materiálu alebo trestných činov uvedených v § 152 ods. 2 zákona o mediálnych službách alebo posudzovať pravdivosť či opodstatnenosť takzvaných „konšpirácií“ či „konšpiračných teórií“, t. j. tvrdení/teórií, ktoré nie sú podložené vedeckými dôkazmi či inými faktami.

Zároveň však podľa ods. 3 písm. q) § 110 zákona o mediálnych službách patrí do pôsobnosti regulátora spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporčionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb (tzv. komunitné štandardy alebo iný súbor zásad pre používateľov). Poskytovateľ obsahovej služby je pritom podľa § 152 ods. 8 zákona o mediálnych službách povinný poskytovať regulátorovi túto súčinnosť a na tento účel mu na vyžiadanie poskytovať informácie aj umožniť zriadenie prístupu k svojej službe tak, aby bol výkon týchto činností čo najefektívnejší.

Rada pre mediálne služby v rámci svojich kompetencií vychádza tiež z ustanovení **zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách**, z ktorého podľa § 152 vyplýva, že je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu. Predmetný obsah Kancelária preto posudzovala tiež na základe ustanovenia **§ 151 ods. 2.: Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý**

- a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,
- b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,
- c) schvaľuje konanie, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo
- d) napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

Na základe výsledkov analýzy sa Kancelária domnieva, že **predmetný príspevok svojim charakterom a obsahom nenapĺňa definičné znaky pre nelegálny obsah v zmysle ustanovenia § 151 ods. 2.**

Po preskúmaní možnej prítomnosti nelegálneho obsahu, ktorý nebol nájdený, je Kancelária toho názoru, že predmetný podnet je v zmysle ustanovenia **§ 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách** možné označiť ako neopodstatnený.

ZÁVER:

Na základe analýzy Kancelária konštatuje, že na komunikát *Dysport* sa **zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách** nevzťahuje. Kancelária je zároveň toho názoru, že predmetný príspevok publikovaný na platforme Instagram **nenapĺňa definičné znaky podľa ustanovení § 151 ods. 2. zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Kancelária preto navrhuje podnet v zmysle ustanovenia § 152 ods. 6. posúdiť ako neopodstatnený.

Kancelária sa však domnieva, že komunikát môže byť reklamou, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame. Rada však nie je orgánom, ktorý vykonáva dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z. z. Rada pre mediálne služby podnet postúpi na vybavenie orgánu, ktorý považuje za príslušný na jeho vybavenie.

Popis posudzovaného obsahu k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. AO-RPMS/2023/00185)

Služba: Instagram
Dátum poskytnutia obsahu: 12. 12. 2022
URL adresa: <https://www.instagram.com/p/CmFQ3D-LQBd/>

Príspevok, ktorý podávateľ namieta zobrazuje ženu, ktorá drží liek Dysport 500 U. Z snímky ani popisu k príspevku nie je možné určiť, či sa daný liek používa pri inzerovanej procedúre. V popise k snímke sa píše: „170€ za ZVÄČŠENIE PIER kyselinou hyaluronovou /pôvodná cena 310€/ a 20% ZĽAVA na aplikáciu BOTULOTOXÍNU. Len pre Vás sme do zľavy dali 2 najobľúbenejšie ošetrenia pred VIANOCAMI. Okúzlite aj Vy všetkých pod stromčekom. Už žiadne mračenje a prirodzene pekné a väčšie pery.“ K popisu sú priložené tri telefónne čísla, na ktorých je možné objednať si ponúkanú procedúru.